

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ

ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА

ЛАТИНСКИ ЕЗИК С МЕДИЦИНСКИ ТЕРМИНИ

(ЗА СПЕЦИАЛНОСТИТЕ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“, „АКУШЕРКА“ И „ЛЕКАРСКИ
АСИСТЕНТ“)

1. Цел на обучението по дисциплината

Основната цел на обучението по дисциплината „Латински език с медицински термини“ през първия семестър на първата година е овладяването от студентите на граматичния и лексикален минимум, който е необходим за:

- компетентното използване на специфичната терминологична лексика, обща за всички изучавани от студентите дисциплини;
- свободното боравене със специализирани термини при общуване с други медицински специалисти;
- разбирането, съставянето и изписването на анамнези, диагнози, изследвания и др. медицински заключения;
- оформянето и попълването на медицинска документация със специфично езиково съдържание от областта на сестринските и акушерските грижи;
- разбирането на специализирана медицинска литература от различни области.

Обучението по латински език е тясно свързано с обучението по дисциплината „Анатомия“, но също така спомага за овладяването на терминологичния материал и по други медицински дисциплини, застъпени в общия курс на обучението. То развива у студентите една по-обща и осъзната езикова компетентност, която ги улеснява при усвояването на специфична медицинска терминология и на други чужди езици, изучавани през втората година от обучението.

В края на курса студентите трябва да **знаят и могат** следното:

- да имат базови познания за системата на латинските склонения – съществителни, прилагателни имена и причастия – морфологични особености и специфична употреба на падежните форми;
- да са наясно с употребата на съгласувани и несъгласувани определения в анатомични названия и общоупотребими фрази от клиничната практика;

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

- да познават принципите на образуване на сложни клинични термини и да могат да ги декодират на базата на усвоените знания за значението на терминоелементите;
- да боравят осъзнато с овладения лексикален минимум с оглед разбиране на терминологията и общуване в професионална среда;
- да разбират диагнози и сложни медицински термини от професионалния език за специализирани цели;
- да разбират медицинска документация и специфично езиково съдържание от всички медицински специалности;
- да са запознати с изискванията за изписване на рецепта и основните части на една рецепта, да могат да четат и разбират рецепти;

2. Учебно съдържание на дисциплината

Учебното съдържание е разпределено в 15 семинарни занятия по 2 академични часа, като са осигурени съгласуваност и континуитет на темите, както и градиране по важност и трудност, така че да бъдат изпълнени целите, заложи в стандарта на дисциплината.

І курс, І семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ	ДАТА
1.	Значението на латинския език за базисната медицинската терминология. Влиянието на старогръцкия език при формирането ѝ. Азбука. Произношение. Ударение.	2 ч.	І седмица
2.	Общи особености на склоненията в латинския език. Употреба на падежите и предлозите. Структура на анатомичните термини (употреба на съгласувано и несъгласувано определение).	2ч.	ІІ седмица
3.	Declinatio prima et secunda – съществителни и прилагателни имена.	2ч.	ІІІ седмица
4.	Структура на клиничните термини. Гръцки словообразователни елементи (корени и афикси), съответстващи на имената по първо и второ склонение.	2ч.	ІV седмица

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

	Упражнения с термини от различни медицински специалности с акцент върху областите на сестринските грижи, акушерството и неонатологията.		
5.	Практически упражнения с изучените анатомични и клинични термини по първо и второ склонение. Упражнения върху съгласуване на съществителни с прилагателни имена.	2ч.	V седмица
6.	Declinatio tertia - общи сведения за типовете имена и логиката на разпределянето им по консонантни, вокални и смесени основи. Declinatio tertia consonans – съществителни от мъжки и женски род.	2ч.	VI седмица
7.	Declinatio tertia consonans – съществителни от среден род. Практически упражнения, включващи всички изучени термини по трето консонантно склонение. Лексикална употреба на сравнителната степен в анатомичната номенклатура.	2ч.	VII седмица
8.	Гръцки словообразователни елементи (корени и афикси), съответстващи на имената по трето консонантно склонение.	2ч.	VIII седмица
9.	Declinatio tertia vocalis. Имена от латински произход; имена от гръцки произход с международна употреба в езика на медицината. Специфична употреба на гръцките имена като словообразователни елементи.	2ч.	IX седмица
10.	Declinatio tertia mixta. Прилики и разлики между смесените имена и имената от консонантния и вокалния дял. Гръцки словообразователни елементи, съответстващи на имената от смесения тип.	2ч.	X седмица
11.	Adiectiva declinationis III. Типове прилагателни според броя на номинативните форми - една, две или три форми за отделните родове. Упражняване на съгласуването на съществителни и прилагателни имена. Запознаване с гръцки терминоелементи, съответстващи на прилагателни имена по трето склонение.	2ч.	XI седмица

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

12.	Обобщение на имената от трето склонение. Двупосочен превод на фрази и диагнози от различни дялове на медицината с акцент върху области, които биха били в помощ на сестринските грижи.	2ч.	XII седмица
13.	Общи сведения за съществителните имена от четвърто склонение. Гръцки терминоеlementи, съответстващи на имената по четвърто склонение.	2ч.	XIII седмица
14.	Общи сведения за съществителните имена от пето склонение. Преговор и обобщение на изучените склонения с изясняване на общите закономерности в падежните окончания. Практически упражнения с изучените общомедицински и анатомични термини.	2ч.	XIV седмица
15.	Преговор и обобщение на изучените гръцки словообразователни елементи и термините, съставени от тях. Упражняване чрез двупосочен превод на употребата на гръцките термини в различните медицински области.	2ч.	XV седмица

ОБЩО: 30 ч.

3. Предпоставки

Дисциплината започва от ниво начинаещи за студентите. В помощ на обучението по латински език е владеенето на чужд език от романската езикова група или друг език с падежна система, но познанията по английски език от средното училище също са приложими най-вече с оглед на общата лексикална основа на голяма част от медицинските термини.

Добра основа за овладяването на терминологията е общото познание по анатомия на човешкото тяло, придобито в средното образование.

4. Академични ресурси

Преподавателите по латински език са с магистърска степен, ОНС „доктор“ и/или хабилитирани преподаватели.

5. Материални ресурси

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

Интерактивна дъска, езикова лаборатория. Интернет връзка, стенен монитор, мултимедия. Платформа за електронно обучение, предоставена от МУ.

6. Лекционно обучение - няма

7. Лабораторни упражнения - няма

8. Семинарни упражнения: 30 часа упражнения.

Поради ограничения хорариум на дисциплината всички семинарни занятия са от смесен тип и включват както част, отделена за усвояване на нови знания, така и упражнения, предвидени за затвърждаването им или преговорни упражнения. Основните знания и умения, които трябва да бъдат придобити от студентите са:

- Знания за имената в латинския език (съществителни, прилагателни, причастия, числителни) и тяхната употреба в терминологията;
- Усвояване на термини от анатомията, клиничните специалности, патологията и фармакологията;
- Умения за превод от латински на български и от български на латински език на терминологични словосъчетания;
- Усвояване на словообразователните елементи от старогръцки произход, умение за конструиране на сложни термини и за разбирането им;
- Умения за четене и писане на диагнози и рецепти;
- Умения за разбиране на имената на заболяванията, анатомичната топография и лекарствата;

За семинарните упражнения, които се провеждат с цялата група, предварително се препоръчва литература – учебни помагала. **Методите на обучение** включват: лекционно презентирание на новите теми, практически упражнения върху изучавания материал по темите от курса, дискусии, работа в „малки групи“, самостоятелна работа. Форми на обучение: упражнения, самоподготовка, дискусия на предварително определени от преподавателя домашни задания, които обучаващите се задължително подготвят.

9. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове

Учебници и учебни помагала:

- Опрова Я., Мирчев Д., 2019, *Liber de medicis – учебник по латински език за студенти по медицина и дентална медицина*, Пловдив, изд. на ПУ „Паисий Хилендарски“, ISBN: 978-619- 202-479-6

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

- Миланов Р., Мирчев Д., 2018, *Латински език – учебник за медицински специалности*, Пловдив, изд. „Макрос“, ISBN: 978-954-561-460-6
- Амуджиева Н., 2013, *Terminologia Latina Medicinalis. Латински език и медицинска терминология [учебна тетрадка]*, Варна, ИК Стено, ISBN: 978-954-449-695-1
- Станкова Ир., Джабарова Авг., 2012, *Латински език за медицинските колежи [учебник и учебна тетрадка]*, София, изд. Сиела, ISBN: 978-954-280-971-5
- Николова В., Колева И., 2010, *Lingua Latina Medicinalis*, София, изд. Гера Арт ООД, ISBN: 954-913-567-5

Речници:

- Арнаудова П., 2003, *Terminologia Medica Poliglota et Eponymica*, София, изд. Медицина и физкултура
- Станкова Ир., 2011, *Анатомичен учебен латинско-български речник*, София, изд. Медицина и физкултура, ISBN: 978-954-420-281-1
- Дворецкий И. Х., Большой латинско-русский словарь,
<http://linguaeterna.com/vocabula/>
  - Online dictionary and thesaurus, <http://www.thefreedictionary.com>
  - Cahier de terminologie médicale. Une approche par systèmes.
<http://mabiblio.prearsonerpicom>
- English Latin dictionary online, <http://en.glosbe.com/en/la/>

Други онлайн ресурси:

- Изпълнителна агенция по лекарствата към Министъра на здравеопазването,
<http://www.bda.bg/>
- Онлайн ресурси и атлас по анатомия, <https://www.visiblebody.com/>
- Електронно списание за актуални проблеми в областта на сестринските грижи,
<https://allnurses.com/magazines/>
- Сайт и електронно списание за акушерски грижи, <https://midwiferytoday.com/>

10. Контролни работи

Тъй като курсът завършва с полагането на изпит в две части – писмен тест и устно изпитване, текущи контролни работи не са предвидени. И все пак обучението по чужд език предполага непрекъснат контрол на усвоените от студентите знания и умения, поради което преподавателят прилага като форма за проверка и текущо оценяване кратки устни изпитвания, а също така – по преценка за необходимост – възлага и оценява индивидуални задачи, изпълнявани от студентите под формата на домашни задания. Наблюденията и оценките на преподавателя в течение на семестъра са включени като компонент в крайната оценка.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

11. Самостоятелна работа и ангажираност на студента

Препоръчва се студентите да се подготвят периодично и постоянно, седмица за седмица. Препоръчва се заучаването на лексика да следва зададения в учебните помагала модел, който е утвърденият в практиката на усвояването на латинския език. Като част от работата в часовете се изискват периодичното и навременно попълване на работните пособия (учебници, уч. тетрадки и материали, допълнително раздадени от преподавателя).

12. Сътрудничество между студентите и преподавателския екип

Това сътрудничество да се изразява в:

- Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка, текущи трудности по усвояване на материала и възможности с индивидуална програма на учене да постигне повече.
- Възможност за разпределяне на индивидуални задачи с цел подпомагане на студента в усвояването на материята.
- Използване на приемните часове за консултации.
- Провеждане на факултативи.
- Включване на студентите в екипи по научни задачи, изследвания, проекти и др.
- Провеждане на консултации по **конкретни въпроси**, при представяне на попълнени учебни помагала и материали.

13. Изпити

Курсът завършва с изпит след края на първия семестър.

• По време на сесията се провежда писмен и устен изпит с продължителност 4 учебни часа. По време на този изпит студентите работят върху тест, обхващаш материал, усвоен по време на семестъра. Устната част от изпита включва изясняване на пропуските от теста и задаване на допълнителни въпроси.

• Крайната оценка се формира като комплексна оценка от: писмен изпитен тест - 70% , устна част на изпита - 15 % и текущ контрол - 15% .

14. Стандарти за оценяване:

- **Отличен (6)** – за добро познаване на информационните източници, задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за решаване на сложни задачи, собствено мислене и аргументиране на решенията.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

- **Мн. добър (5)** – за много добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за прилагане на наученото при сложни казуси задачи.
- **Добър (4)** – за овладени ключови и допълнителни знания за решаване на казуси и задачи, но без да може да ги развие до самостоятелно мислене;
- **Среден (3)** – за усвоени ключови знания и решения на прости задачи. – задължително владеене на базови анатомични и клинични термини, преобразуване между единствено и множествено число, владеене на клиничните терминоелементи.
- **Слаб (2)** – не отговаря на нито едно от изискванията по-горе.

15. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка се формира като комплексна оценка от три компонента:

- Писмен изпит – тест
- Устен изпит
- Оценка/и от текущ контрол по време на семестъра

За всеки от тези компоненти е определен коефициент на значимост, обозначен съответно като **k₁**, **k₂** и **k₃**. Крайната оценка **Q** се получава като сбор от оценките по шестобалната система от различните компоненти, умножени със съответните коефициенти на значимост.

$Q_{\text{крайна оценка}} = k_1 Q_{\text{оценка от писмен изпит}} + k_2 Q_{\text{оценка от устен изпит}} + k_3 Q_{\text{оценка/оценки от текущ контрол и самостоятелни задания}}$

$$k_1 = 0,70 \quad k_2 = 0,15 \quad k_3 = 0,15$$

Ако една от компонентите на крайната оценка е слаб 2, то крайната оценка е задължително слаб 2.

Компонентите, участващи при формиране на оценката и коефициентите на значимост за всяка дисциплина се определят от Академичния съвет с приемане на настоящия академичен стандарт на дисциплината.

При семестриален изпит писмените работи на студентите се оценяват **анонимно**.

Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура, обявени предварително. Периодът, в който се осигурява достъп на студентите до изпитните материали и резултати, е не по-дълъг от **5 работни дни** след датата на изпита.

***Департамент за езиково и
специализирано обучение***

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

***Department of Languages and
Specialised Training***

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 653
director@dlst.mu-plovdiv.bg

Всяка дисциплина има характеристика, до която в този си вид се предоставя достъп на студента в началото на обучението.

Това изискване се поставя в съответствие със ЗВО чл. 56. ал. 1, „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията“.

Академичният стандарт за учебна дисциплина бива утвърден посредством Решение на АС – Протокол № 9/26.11.2015 г. и се публикува на сайта на МУ - Пловдив.